

Harmonisatie raadseigen producten Dijk en Waard

Startdocument werkgroep P&C

Raadsleden : Ger Nijman (LDW), Inez van Verseveld (CDA), Anja Grim (D66)
Nico Troost (SDenW)
Ambtelijke ondersteuning: Berry Roeleveld
Griffie : Ronald Vennik

Inleiding

De werkgroep P&C heeft als opdracht het “Inventariseren en opstellen van raadseigen producten en werkwijzen ten aanzien van de Planning en Control-cyclus van de nieuwe gemeente”.

Het gaat dan om de volgende deel producten:

- Invulling rekenkamerfunctie
- Verordening auditcommissie
- Aanstelling accountant
- Wensen t.a.v. de P&C-Cyclus
 - ✓ Voorjaarsnota/kadernota/kaderbrief
 - ✓ Vorm en indeling programmabegroting
 - ✓ Bestuursrapportages
 - ✓ Begrotingswijzigingen
 - ✓ Procesafspraken
 - ✓ Wijze van presenteren en toegankelijkheid P&C-producten

Deze startnotitie is bedoeld als groeidocument en zal uiteindelijk voorstellen en adviezen bevatten als onderlegger voor een raadsvoorstel t.b.v. de nieuwe raad van Dijk & Waard.

Per product vindt de lezer hierin de onderzochte alternatieven, de afweging van de werkgroep en het advies van de werkgroep. Hiermee wordt de nieuwe raad in de positie gebracht om direct na 1 januari 2022 richtinggevende besluiten te nemen.

Bij het opstellen van dit document zijn de uitgangspunten opgenomen zoals geformuleerd in de startbijeenkomst d.d. 16 september. Zie hiervoor het verslag van deze bijeenkomst

1.

Per producten zal bij het advies zoveel mogelijk hetzelfde afwegingskader gehanteerd worden:

- Functionele bijdrage aan de kaderstellende en controlerende rol van de gemeenteraad;
- Transparantie, leesbaarheid en toegankelijkheid voor lekenbestuurders en inwoners;
- Balans tussen hoofdlijnen en specifieke informatie
- Relatie met externe wet- en regelgeving en interne processen en systemen
- Bestaat er bij de inrichting van het proces een duidelijk onderscheid tussen het bestuurlijke en het operationele deel;
- Mate van aandacht voor vooruit- en terug-(jaarrekening)kijken
- Is het proces ingericht in de geest van de BBV in plaats van naar de letter
- Bestaat er balans in het aantal programma's (niet te veel, niet te weinig)
- Is de ontschotting in het sociaal domein evenwichtig.

2.

Bij de inhoud en de vormgeving van de producten zijn de volgende zaken van belang:

- Werk met heldere doelstellingen;
- Zorg voor correcte aansluitingen zodat het saldoverloop goed te volgen is;
- Er is sprake van duidelijke en uniforme (deel)producten en dit is vertaald naar de lay-out;

3.

Tot slot liggen worden er in het document een aantal aanbevelingen opgenomen:

- Voer verbeteringen door waar nodig en mogelijk t.o.v. het huidige proces. Dit is vertaald naar een adequate politiek-bestuurlijke termijn-kalender;
- Er worden heldere en eenduidige definities en begrippen gehanteerd;
- Formuleer als raad kaders die zich over langere tijd uitstrekken. In de kadernota en begroting hoeven dan alleen de jaarschijven te landen die een materiële bijdrage leveren aan het realiseren van het beleid;

Harmonisatie raadseigen producten Dijk en Waard

Startdocument werkgroep P&C

Raadsleden : Ger Nijman (LDW), Inez van Verseveld (CDA), Anja Grim (D66)
Nico Troost (SDenW)
Ambtelijke ondersteuning: Berry Roeleveld
Griffie : Ronald Vennik

Begroting

Met oog op het doorontwikkelen van de begroting zijn enkele referentiegemeenten onderzocht.

Deze gemeenten hebben de volgende kenmerken:

- Ze maken onderdeel uit van de G40;
- Werken met een digitale begroting;
- Voldoen aan criteria zoals opgenomen onder 1 en 2

De werkgroep heeft gemeenten onderzocht waaronder:

- ✓ Delft
- ✓ Hoorn
- ✓ Purmerend
- ✓ Haarlemmermeer
- ✓ Zaanstad

Voor al deze gemeenten geldt dat de stukken terug te vinden zijn op een aparte toepassingsgerichte website of financieel portaal zoals deze ook in Langedijk en Heerhugowaard gebruikt worden. Die omgeving is bij de ene gemeente makkelijker te vinden dan de andere. De portalen van Zaanstad en Haarlemmermeer onderscheiden zich daarbij in positieve zin. Via de startpagina van de gemeente is het eenvoudig navigeren naar het financiële portaal. Daar worden niet alleen worden per programma de relevante beleidskaders opgesomd; het is ook mogelijk om ze direct aan te klikken en te bekijken.

De meeste gemeenten hanteren een indeling van 4 tot 10 programma's. Het advies van de werkgroep is dan om het huidige aantal (Langedijk 10 en Heerhugowaard 9) als richtinggevend te beschouwen

Afweging en advies

Kijkend naar de aspecten opgesomd onder 1 dan geldt dat voor steeds meer gemeenten sprake is sprake is van een apart financieel portaal. Niet iedere gemeente benut de functionaliteiten optimaal.

De werkgroep adviseert mede gelet op de aspecten toegankelijkheid, leesbaarheid en terug- en vooruitkijken om het financiële portaal van Dijk & Waard verder door te ontwikkelen, daarbij de gemeente Zaanstad en/of Haarlemmeer als referentie te gebruiken en het huidige aantal programma's als uitgangspunt te nemen. Daarbij dient in ook aandacht geschonken te worden aan een koppeling naar de voormalige gemeenten met oog op de monitoring van langlopende projecten.

Voorjaarsnota/Kadernota/kaderbrief

Als voorbereiding op de begroting biedt het college de raad een richtinggevend document aan. De gedachte is dat deze nota na uitgebreide bespreking in de raad richtinggevend is voor het opstellen van de begroting. De raad hoeft vervolgens bij de bespreking van de begroting alleen te beoordelen of de nota "goed in de begroting geland is".

Afweging en advies

De werkgroep stelt voor om in Dijk& Waard het begrip Kadernota te hanteren. Dit begrip geeft het meest nauwkeurig doel en functie aan.

Het is wel belangrijk dat er voor de raad ruimte is om alternatieve af te wegen en keuzes te maken. Het begrip kaderbrief dient vermeden te worden. Dit is een niet -openbaar document gebruikt door de minister van financiën.

Harmonisatie raadseigen producten Dijk en Waard

Startdocument werkgroep P&C

Raadsleden : Ger Nijman (LDW), Inez van Verseveld (CDA), Anja Grim (D66)
Nico Troost (SDenW)
Ambtelijke ondersteuning: Berry Roeleveld
Griffie : Ronald Vennik

Rekenkamerfunctie

De raad kan een rekenkamer instellen (artikel 81a GW) met oog op de controlerende rol. Als de raad geen rekenkamer instelt dan stelt de raad bij verordening regels vast voor de uitoefening van de rekenkamerfunctie (81 0a GW).

Het voornaamste verschil tussen een gemeentelijke rekenkamer en een rekenkamerfunctie is dat bij de laatste de gemeenteraad meer vrijheid heeft in de samenstelling. Zo is het bij een rekenkamerfunctie mogelijk dat ook raadsleden lid zijn.

Een gemeentelijke rekenkamer (functie) kan bestaan uit enkele raadsleden, externe leden of een combinatie van beide, die benoemd worden door de gemeenteraad. Als er meerdere leden zijn spreekt men van een rekenkamercommissie, als er één lid is van een directeursmodel. Deze laatste vorm kennen we nu in HHW en LD. Een externe partij voert onderzoeken uit. De keuze wordt afgestemd middels een workshop met alle raadsleden/leden van de auditcommissie (Heerhugowaard) en in Langedijk met een vaste klankbordgroep van (burger)raadsleden. Het contract met deze partij loopt tot 1 januari 2022.

- Alkmaar en de BUCH-gemeenten kennen een rekenkamercommissie bestaande uit externe leden.
- Hoorn en Purmerend kennen een rekenkamercommissie bestaande uit interne (raadsleden) en externe leden en een externe voorzitter.
- Amsterdam, Zaanstad en Weesp maken gebruik van een (gemeentelijke rekenkamer). Dit geldt b.v. ook voor Lelystad en Utrecht.

Afweging en advies

Een deel van de werkgroep vindt het directeursmodel te smal heeft een voorkeur voor een onafhankelijke rekenkamer of rekenkamercommissie een ander deel is tevreden over de huidige werkwijze. De positie van raadsleden is een aandachtspunt in welke vorm dan ook; tegelijk dient politisering voorkomen te worden.

Daarnaast kan het interessant zijn om op termijn met andere middelgrote gemeenten in Noord-Holland (Noord) de mogelijkheden te onderzoeken om tot een regionale rekenkamer te komen.

Auditcommissie

Gemeenten stellen een auditcommissie in op grond van artikel 84 lid 1 van de Gemeentewet. Heerhugowaard kent een auditcommissie die bestaat uit vijf leden. De auditcommissie voert namens de gemeenteraad het periodieke overleg met de accountant en brengt advies uit aan de gemeenteraad over het controleprotocol en de jaarrekening van de gemeente. Daarnaast adviseert de auditcommissie over de kwaliteit van de financiële stukken. Ook voert de auditcommissie de jaarlijkse controle uit over de verantwoording van de fractievergoedingen. De auditcommissie van Langedijk bestaat uit ook uit vijf leden en heeft globaal dezelfde taken met uitzondering van de jaarlijkse controle over de fractievergoedingen.

Ook hier is bij wijze van verkenning met name gekeken naar referentiegemeenten met een omvang hebben van meer dan 60.00 inwoners.

Auditcommissies zijn er in verschillende verschijningsvormen. In de meest beperkte variant heeft de commissie een adviserende rol richting de raad als het gaat om de jaarrekening, de contacten met de accountant hieromtrent en de aanbesteding en selectie van de accountant.

In algemene zin adviseert de auditcommissie de raad over de controle op de financiële huishouding (beheer en inrichting) van de gemeente.

Harmonisatie raadseigen producten Dijk en Waard

Startdocument werkgroep P&C

Raadsleden : Ger Nijman (LDW), Inez van Verseveld (CDA), Anja Grim (D66)
Nico Troost (SDenW)
Ambtelijke ondersteuning: Berry Roeleveld
Griffie : Ronald Vennik

Veel gemeenten hebben het takepakket van de auditcommissie verbreed b.v. met een rol als klankbordgroep voor de een rekenkamer(commissie). Hieronder een overzicht van de taken die bij de auditcommissie belegd kunnen worden.

- de commissie bereidt, in overleg met het college en de raad, de aanbesteding en benoeming van de accountant voor
- onderhoudt contacten tussen de gemeenteraad, de accountant en de ambtelijke organisatie over de jaarrekening
- adviseren over de opdracht aan de accountant en het vast te stellen controleprotocol voor de accountantscontrole;
- het aandragen van onderzoeksonderwerpen ten behoeve van de interim controle door de externe accountant
- adviseert de gemeenteraad over de omgang met de jaarrekening en de rapportering daarover door de accountant;
- adviseren over de overige tussentijdse rapportages en producten;
- evalueren van het functioneren van de accountant;
- gevraagd en ongevraagd adviseren over verbetering van de planning en control
- coördineert de onderzoeken van de accountant, de financiële onderzoeken door het college en de onderzoeken van de Rekenkamer(commissie)
- adviseert over aanpassingen in de vorderingen o.b.v. 212, 213 en 213a Gemeentewet
- opvolging van door de raad overgenomen of gedane aanbevelingen voortvloeiend uit de accountantscontrole, rekenkamercommissie onderzoeken en cyclusdocumenten voor zover dit raakt aan de financiële positie van de gemeente of de governance.
- de jaarrekeningen en overige documenten uit de P&C cyclus van verbonden partijen, voor zover dit raakt aan de financiële positie van de gemeente of de governance, en de raad de auditcommissie hiertoe opdracht geeft.
- functioneert als kascommissie in het kader van de verordening op de fractieondersteuning.
- afhankelijk van inrichting rekenkamerfunctie: de commissie doet een voordracht aan de raad bij de vervulling van een vacature in de rekenkamercommissie. Haar werkzaamheden daartoe stemt zij af met de rekenkamercommissie.
- het voorbereiden van een standpunt over onderzoeksrapportages van de gemeentelijke rekenkamercommissie
- draagt zorg voor kennisverzameling en kennisoverdracht aan de raad voor wat betreft relevante bedrijfsvoeringsthema's.

Afweging en advies

Veel gemeenten zetten een auditcommissie en de daarin aanwezige expertise en betrokkenheid breed in.

Met name de groen gemarkeerde onderdelen lenen zich voor verder discussie.

De overige taken zouden een plaats kunnen krijgen in de auditcommissie met een daar op toegesneden professionele ondersteuning van uit de griffie.

In deze fase liggen de volgende opties voor:

- de huidige verordeningen harmoniseren en vaststellen bij aanvang van de nieuwe raadsperiode en de nieuwe raad/auditcommissie deze notitie meegeven als toekomstperspectief;
- in de aanloop naar 2022 een nieuwe invulling en verordening opstellen en deze laten vaststellen bij aanvang van de nieuwe raadsperiode.

Aanstelling accountant

PM

Afweging en advies

Harmonisatie raadseigen producten Dijk en Waard

Startdocument werkgroep P&C

Raadsleden : Ger Nijman (LDW), Inez van Verseveld (CDA), Anja Grim (D66)
Nico Troost (SDenW)
Ambtelijke ondersteuning: Berry Roeleveld
Griffie : Ronald Vennik

Aanbevelingen

Schenk in de breedte aandacht aan de politieke sensitiviteit van de ambtelijke organisatie
Bevorder het doelgroep gericht schrijven.

Zorg voor permanente training van raadsleden waar het de gemeentefinanciën betreft.

Creëer binnen de kadernota afwegingsruimte en keuzemogelijkheden voor de raad.

Verken de mogelijkheden naar een burgerbegroting(zie ook werkgroep werkwijze raad en processen en procedures).

Relevante bronnen

P&C-cyclus/toegankelijkheid

[Zaanstad](#)

[Haarlemmermeer](#)

Rekenkamer

[Amsterdam](#)

[Utrecht](#)

[Alkmaar](#)

[Purmerend](#)

Auditcommissie

[Capelle aan den IJssel](#)

[Purmerend](#)

[Hoorn](#)

[Leidschendam-Voorburg](#)

[Arnhem](#)